

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J Ó Z S E F.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— szeptember 3

(Beszélgetés a holtakkal) Személyek: Merkúr, a poklok hiraóka. Minosz, a poklok bírása, Faeton, Apolló fia. Brauswetter Ottó, automobilos és léghajósjelölt.

Merkúr. Igazán, nagyon furcsa dolgok történnek odafönt és nem tudom, hol ér véget a halandók vakmerősége. A föld, melyet Jupiter számukra kijelölt, úgy látszik, már nagyon szűk nekik és ez a hódító faj nem akar kevesebbet, mint hogy a tengert és az eget is meghódítsa. Azt halom, hogy Neptun birodalma már is fenyegetve van.

Minosz. De azért csak vezessék a poklok utolsó körébe. Ott fogja találni Dedalosz fiával Prometeuszt, aki tüzet lopott az égbe, a titánokat, akik föl akartak mászni az égbe és Péliont és Osszát egymásra dobták és Fastont, aki a Nap kocsiját akarja hajtani.

Brauswetter Ottó Faetonhoz. Végtelenül örülök, hogy találkozom önnel. Az ön kalandjának nagy híre van a halandók közt, de sohasem jöttek vele tisztába és minthogy képtelenek voltak megmagyarázni, általában oly okoknak tulajdonították, melyek engem sohasem elégitettek ki. Hogy semmit se titkoljak ön előtt, mindenki azt hiszi, hogy ön csupa hunczegésből vállalkozott arra, hogy édes papájának, Apollónak a fogatát hajtja.

Faeton. Minthogy sem ön, sem én többé sohasem fogunk fölmenni a Földre, hogy a tényeket megállapítsuk, valószínű, hogy az emberiség e dolgot illetőleg is épp oly végtelenül fog tévelyedni, mint sok más dologban. Megjegyzem, hogy abban a helyzetben, melyre kényszerítve vagyunk, az egész dologra rá se hederíték. De az ön halálának az oka, melyet Merkúr épp az imént adott elő Minosznak, megnyerte ön számára a nagyrabecsülésemet és ezért elmondom önnek, hogy a dolog valóban hogyan történt. Igaz, hogy az édes atyám minden nap négy lovat fogott be a kocsijába, hogy Keletről Nyugatig beszáguldja a Nap pályáját. De ön tudja, mert hisz ehhez is ért, nincs kényesebb állat a lónál és néha bizony az istállóban kellett hagyni őket, mint az ön szürkéjét Kamaráson. Ennek a következménye a világegyetem működésében igen nagy zavar lett. Számos oknál fogva azt kell hinnem, hogy a dolgok azóta nem változtak és ön nem látja minden nap Fébuszt. Miután a dolgok e siralmas állapotán sokáig törtem a fejemet, egy csodálatos gépet találtam föl, mely sokkal erősebb, szabályosabb és fáradhatatlanabb, mint a világ legpompásabb négyes fogata és melyet ha a Nap kocsija elé fognának, az ég végtelenségében hasonlíthatatlan gyorsasággal ragadná tova. Napokoz át követtem a nyomot, amelyet az idők kezdete óta a Nap,

sőt maga Jupiter is járt és meg kell vallanom, hogy sohasem láttam egyebet, mint tüzet. Miuán édes atyám, Apolló, találmányom következtében megszabadult minden napi robotjától, minden idejét a költőknek szentelhette. Azóta se voltak jobbak. Ebben a korszakban írtak Heziodosz és Homerosz legszebb dalakat. Mindenesetre hallotta már hogy egy napon közel jutottam a földhöz és kicsibe mult, hogy föl nem gyújtottam, amio Jupiter oly dühbe gurult, hogy villámmal sújtott és a pokolba röpített. Hogyan tette volna, mikor éppugy mint Prometheus én is elloptam a villámját, hogy a kocsimat megindítsam. A dolog egészen más-kép áll. Miataogy nagyon beletáradtam abba, hogy örökké ugyanabban a körben mozogjak és kizárólag a végtelen földet világítsam és melegítem, sugaraimból és melegemből a legávolabbi világoknak is akartam juttatni. Szeretéseletlenségemre, amint a Szaturnusz mellett elhaladtam, egy pillanatra nem figyeltem és nekimentem a gyűrűjének, amelynek létezéséről különben halvány sejtelmem sem volt, mert abban az időben a távesövek még nem voltak föltalálva. Plutóhoz estem le. A kocsim darabokra tört, minthogy pedig a titkát nem közöltem senkivel, Apolló megint négyes fogatán volt kénytelen mindennapi útját megtenni. Nem hiszem, hogy a szolgálat nyert volna vele valakit.

Brauswetter Ottó: Igen csodálom, hogy ily egyszerű dolgot sem tudunk megmagyarázni. De az ön kalandja csodálatra készítet és ezért megtanítom önt valamire, ami okvetlenül bámulatba fogja ejteni. Az ön évezredek óta elveszettnek hitt kocsijának a titkát, legalább részben, nemrég megfejtették. De igazat szólva, még nem jutottunk a tökéletesség azon fokára, mely lehetővé teszi, hogy ön szabadon száguldjon a levegőben sőt a megfoghatatlan éterben. Hanem a földön jelenleg csakugyan olyan kocsi rohannak minden irányban, amelyekbe nincsenek lovak fogva és ugyanazt a gépezetet, mely a kocsikat hajtja, sikeresen arra kezdik használni, hogy az embereket a levegőbe emelje és ott fönt is tartsa. Ha az istenek megengednék, hogy egy kis időre visszatérjek a földre, boldog volnék, ha azt hirdethetném szerteszéjjel a világon, hogy e csodálatos találmányt kizárólag önnek köszönhetjük. Majd megpukkadok a méregtől, mikor arra gondolok, hogy az ön nevét sohasem fogják oly tisztelettel említeni, ahogyan megérdemli.

Faeton. Sohse bánja! A mai föltalálók, a kik épp úgy nem ismerték az én fáradozásaimat, mint az önét, épp úgy megérdemlik polgártársaik elismerését, mint ön és én. Őszintén szólva, nagyon sokat köszönök Ikarosznak, aki egy csodálatos készüléket talált föl, melyet csak úgy röpülhet, mint a madarak és Prometheusznak, aki arra tanított meg, hogy

az Ég tüzeit hogyan használjam. De jöjjön velem, majd bemutatom nekik. El lesznek ragadtatva, ha megtudják, hogy a tanultabb és okosabb halandók, akik közé tartozik ön is, nemsokára vetekezni fognak az istenekkel.

Az ifjuság.

— szeptember 3.

Üdvözöllek benneteket nemes tanuló ifjuság Debreczenben, az iskolák városában.

Eljöttetek ismét, hogy a tudás fegyverével még jobban és erősebben vertezzétek fel magatokat a jövő nagy küzdelmeire.

Itt vagytok újra. De nem egyedül jöttetek. Elhoztátok magatokkal e város társadalmi életének vidámságát, elhoztátok magatokkal az ifju kor azon rózsás kedélyhangulatát, mely bearányozza a megállapodott kor komolyságát, felvidítja a reményét vesztett öreg évek egyhanguságát.

Büszkéek is vagyunk rátok.

Büszkéek vagyunk arra, hogy éppen a mi városunk tartja kebelén e hon tanuló ifjuságának díszett virágát, a haza jövő öszlopait, nemzeti létünk, nemzeti erősbödésünk megannyi lelkes bajnokait.

És éppen azért nemes tanuló ifjuság ne elégedj meg azon nagy és komoly feladatok betöltésével, mely reád az iskola falain belül várakozik, hanem mint mindig, úgy ebben az esztendőben is épp oly lelkesedéssel, épp oly kitartó buzgalommal vegyél részt a város társadalmi mozgalmában, melyeknek mindenkor színes ragyogó keretet adott lángoló lelkesedéssed, ifju véred heve.

Hazáját önzetlenül szerető, hivatásának magaslatán álló ifju nemzedék a legjobb biztosítéka az egész nemzet fejlődésének, előrehaladásának. Azért nemzetem ifjusága, csak te tartsd meg és ápolj szivedben lelkedben a mai kor általánosan elterjedt önző rideg világnézete közepette az ideális az áldozatkész honszerelmet és akkor nyugodt tan, teljes bizalommal, tekinthetünk nemzetünk jövője elé. Mert hisz a jövő nagy feladatainak megoldását hivatott ifjuságban a tiszta jellemet, a lángoló hazaszeretetet kifejlődve, tevékenységben érvényesülve látjuk.

Mindazonáltal erős küzdelem vár rátok e teren is. Fel kell vennetek a harcot a mostani enervált kor számtalan tévtanaival. És ebben a küzdelemben győzelmetek még nehezebb lesz. Mert talán soraitok között fog találni olyan, ki a küzdelemben örkölcsileg

esik és meghodol a kor lelkekben romboló irányának. Mert a hazátlanság, az istentagadás külföldről importált tanai tetszetős alakban öltözve már az ifju generációra is kivetette hálóját.

De ne csüggedjete. Ha mégis a minden nemest, szentet és igazat tagadó idők szánum szele eltikkaszt, szent ihlettel járuljatok a vallási idealizmus, a lángoló honszeretet örök forrásaihoz, ott fel fogtok üdülni és új erőt nyertek a további magasztos küzdelemhez.

Palatinus

Politikai hírek.

A király és a delegációk. Darnócky udvari tanácsos a kabinetiroda megyei ügyeinek referense ma felkereste Wekerle miniszterelnököt és közölte vele a király uti-programját. Továbbá megbeszéltek a miuiszterelnökkel azokat az ügyeket, amelyek a király budapesti tartózkodásával és a delegációk októberi tanácskozásával kapcsolatosak. Darnócky sokáig értekezett Wekerlével, ahi hír szerint a közeli napokban Bécsbe utazik kihallgatásra.

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, szeptember 3.

Kovács Ernő dr országgyűlési képviselő, a függetlenségi párt tagja Csehországban jár; Klofác dr pedig a cseh radikálisok vezére Budapesten tett látogatást. Ez a látogatás magán jellegű kétfős esemény, első rendű politikai ténynényt az azt kísérő körülmények révén. Ha az esemény részleteivel, mellék vonatkozásaival nem kívánunk is foglalkozni, annyit azonban minden optimizmus mellőzésével is konstatalhatunk, hogy ez a két látogatás a cseh-magyar barátság s a jövőben talán a két nemzet közötti szövetség első lépése lehet.

Ugy itélik ezt meg a legkomolyabb politikai körökben, sőt magában a magyar parlament nemzetiségi pártjában is. És a nemzetiségek ebben a közeledésben a saját politikai elhelyezkedésük veszedelmét látják. Erre vall legalább az a lázas készülődés, amelylyel a Klofác és a Kovács Ernő látogatásának ellensúlyozására indulnak. A lapok megírták még Klofác budapesti időzésének napjaiban, hogy a nemzetiségek tiltakozni fognak Klofác politikai kijelentéseivel szemben, amelyekben a cseh radikális vezér annak szükségességét hangoztatta, hogy a magyar nemzetiségeknek a magyar közjogot és a magyar államesszme szupremációját el kell ismerniök, ha boldogulni akarnak.

Klofác ezt a kijelentését alapos információk után tette és pedig nem egyoldalú információk alapján. Hanem hát a nemzetiségi vezéreknek ez nem tetszik még sem és nemcsak tiltakozni fognak ellene, hanem, mint jól értesült helyről vesszük, egyenesen agitációt készítenek elő a létesítendő cseh-magyar barátság meghíusítására. A nemzetiségi vezetők egy ad hoc összehívott értekezletükön elhatározták ugyanis, hogy úgy a parlamentben, mint a parlamentben és az ország határán kívül tervszerű harcot indítanak a cseh — magyar közeledés meghíusítására. A csehek előtázzal fognak érvelni törökvéseik elérésé mellett, hogy a magyarok barátsága nem lehet őszinte a

szláv csehek iránt, mert ha az lenne, akkor a magyarországi szláv nemzetiségeket se nyomnák el.

A csapda ügyesen van ugyan vetve, a madarat azonban aligha fogják meg benne ezuttal a túlzó nemzetiségi vezér urak, mert a cseh radikális vezér maga is és az a néhány cseh politikus, aki vele volt, nagyon alaposan informálódott arról a sokat emlegetett magyar elmásról. A készülő agitációnak tehát sem a parlamentben, sem azon és az ország határán kívül nem igen lesz nagy foganatja.

A martíromság ideje lejárt!

Az udvartartási költségek leszállítása.

Felirat a képviselőházhoz.

— Egy érdekes indítvány. —

— Saját tudósítónktól —

— szeptember 3.

A legközelebbi vármegyei közgyűlésnek lesz egy igen érdekes tárgya. Egy indítvány kerül azon szönyegre, amelyet Lengyel Imre megyebizottsági tag nyújtott be a napokban terjedelmes beadvány alakjában a vármegye törvényhatóságához.

Az indítvány hosszasan taglalja a királyi udvartartás költségeit és az az egyenes célzata, hogy intézzen Hajdúvármegye törvényhatósága feliratot a képviselőházhoz, hogy az udvartartási költségeket a jövő évtől kezdve öt millió koronával szállítsa le és hasonló indítvánnyal keresse meg a vármegyei törvényhatóság az összes törvényhatóságokat. Az érdekes beadvány tartalma a következő:

Tekintetes hajdúvármegyei törvényhatósági bizottság!

Hajdúvármegye 1903. május 15 én tartott rendes közgyűlésén, amidőn a királyi udvartartási költség felemelésére vonatkozó állandó választmányi javaslat felett döntött, csak öten akadtak, akik az állandó választmányi javaslat mellett szavaztak.

Mi tehát, a nagy többség, megbuktatuk az állandó választmányi javaslatát, aminek következtében a vármegye feliratot intézett a képviselőházhoz, amelyben ellenezte a királyi udvartartás költségeinek felemelését. Az ellenzék minden igyekezete hasztalan erőlködés maradt, mert az akkori kormánypart leszavazta öket és 2 millióval emelkedett a királyi udvartartási költség.

Most 256 függetlenségi képviselő támogatja a mai kormányt, tehát a hatalom kétségtelen abszolút többségével, a kezében van és fel sem tételezhető, hogy az ország sanyaru viszonyai közt, a nemzetből nyert óriási hatalmával csupán magyar gavalérságból az 1093. évi álláspontot érvényre juttatni nem akarná.

Sőt tovább megyek és emlékeztetem a mai többséget, hogy mindig azt hangoztatta, hogyha nincsen magyar királyi udvartartás, nem szavazható meg a magyar királyi udvartartási költség.

De mert köteles a függetlenségi párt, programjához hiven, a magyar kir. udvartartást, a lehető legrövidebb idő alatt létesíteni, megengedem, hogy ezuttal még nem mehet addig, hogy a kir. udvartartási költséget, azért, hogy magyar királyi udvartartás nincsen, egészen megtagadja.

De mert a mai nemzeti demokrata kormány, a nemzet adózó képességével arányban nem álló, felesleges feyöző kiadásokat nem engedhet meg: a királyi udvartartási költséget legalább öt millió koronával leszállítani kell. Hiszen még akkor is, sokszorosan többet fizet, a 18 millió szegény magyar az államfőnek, mint a 40 millió dúsvagyonnal bíró francia.

Ha az állami díjnokok, a tanítók, a

munkások nyomoruságos helyzetére gondolunk; ha az országosan még mindig nem rendezett szegényügyet szemügyre vesszük; ha azt a számos elszomorító képet vizsgáljuk, mely ebben az országban mindenütt, minden téren szemünk elé tárul: úgy csakhogy horribilis az az összeg, az a 11 300 000 korona, amit e százalomra méltó ország, a királyi udvartartásra, tulhajtott loyaltitásból megszavaz.

A paktummal nem ellenkeznek az az igyekezet, és a király, különös tekintettel arra is, hogy a közte és a nemzet közt dühöngő nagy pert a nemzet vesztette el: nem tagadja meg a szentesítést a költségvetési törvényről, csak azért, mert a királyi udvartartási költséget leszállították, különben is dúsgazdagok a király és az uralkodóház tagjai és így az eddigi ragyogás nem fog a néhány millió elvonásával elhomályosulni, a nemzet pedig azt itt megakartott összeget szükségesebb, hasznosabb befektetésekre fordíthatja.

Nem elégedhetünk meg azzal a semmivel, a mit eddig adtak, a helyett, a mit ígértek. Bajosan megy, de neki kell vágni, meg kell próbálni és megmutatni, hogy nemcsak ellenzéki alapon lehet jó hazafiaknak lenni.

Az általános, titkos, községenként való választói jog sürgős behozatala e mai kormányoknak és többségnek látható örömet okoz; de az erre való lázas törekvés mellett súlyt lehet és kell helyezni arra is, hogy a programnak csekélyebb jelentőségű pontjai is, mihelyt a megvalósítás ideje elkövetkezik — és az itt van — azonnal életre keljenek. Önálló indítványom tehát ez:

Intézzon Hajdúvármegye törvényhatósága feliratot a képviselőházhoz, hogy a királyi udvartartási költséget 1907. évtől kezdve öt millió koronával szállítsa le és hasonló felirat intézése iránt keresse meg az összes törvényhatóságokat.

Hajdúszoboszló, 1906. szeptember 2.

Lengyel Imre,

hajdúmegyei törvényhatósági bizottsági tag.

Sztrájkolnak a malommunkások.

Béremelés és vasárnapi munkaszünet.

Az István és Erzsébet gőzmalomban.

(Saját tudósítónktól.)

— szeptember 3.

Budapest után Debrecenben ma reggel kitört a malommunkások bérharca. Egészen hirtelen, mintegy a fővárosban megindult mozgalomnak eredménye és folytatásaként sztrájkba léptek a munkások.

Követelik a béremelést, a munkaidő szabályozását és a teljes vasárnapi munkaszünetet. — Szinte meglepően váratlanul következett be a bérharca, melynek híre villámgyorsan terjedt el és valósággal izgalomba ejtette a környék gazdaközönségét. Szép csendben mitsem sejtetve készítették azt elő a munkások. Eddig három gőzmalomban szünetel a munka, de kétségtelen, hogyha a holnapi napon megkezdődő békeltetési tárgyalások nem vezetnének eredményre mindenütt beszünik az üzem, kivéve Trnka Gottlieb malomát, aki a munkások követelését nyomban teljesítette.

A sztrájkmozgalom szorgalmazása és kiindulási pontja a város legnagyobb malom ipartelepe, az István gőzmalom.

A múlt hét esütörtökjén történt. May Andor, az István malom vezérigazgatója sürgős családi ügyben elutazásra készült, amikor megjelent nála a munkások képviselőiben egy küldöttség és átadott neki egy memo-

randumot, amelyben a munkások bérfelme-
lést, jobb bánásmódot és a vasárnapi munka-
szünet behozatalát kéri.

May igazgató átvette a küldöttségtől a
memorandumot, de választ nem adott, hanem
arra kérte a megbizottakat, hogy várjanak ma
délutánig, amíg visszaérkezik Debrecenbe. A
munkások csak vasárnap reggelig voltak haj-
landók halasztást adni a válasza. Hanem az
igazgató hosszas rábeszélésére kilátásba he-
lyezték, hogy várni fognak. Azonban a dolog
máskép történt.

Tegnap vasárnap reggel ismét megjelent
a malom irodájában a munkások küldöttsé-
ge és követelte a memorandumra adott
választ. A vezérigazgató távollétében Dresd-
ner irodafőnök fogadta őket és kijelentette
nekik, hogy ügyükben csakis May Andor és
az igazgatóság van hivatalosan dönteni. Kérte
őket, hogy legyenek ma délutánig türelme-
mel. A küldöttség ismét kilátásba helyezte,
hogy az üzemben az igazgató megérkezéig
fennakadás nem lesz, mégis ma reggel 6
órákor az éjjeli munkásokat a nappaliak
nem váltották fel, sztrájkba léptek és így
az üzem szünetel.

Az István-gőzmalom 40 szakmunkást,
220 napszámot és 40 raktári munkást fog-
lalkoztat, akik mind abbahagyták a munkát
és kivonultak az Olajütőbe, ahol tanyát
ütöttek.

A malom igazgatóságára rögtön értesítette
telefonon a rendőrséget és tűzörséget a tör-
téntről és mindkét helyről készütséget
kért, amit meg is kapott. A környék kiszaga-
dái most szállítják be a malomba az idej
gabonát és már is több mint 2000 méter-
mázsa kuzát hoztak be, amit a malom ter-
mészetesen már nem tudott átvenni. A meg-
rakott kocsik ott állnak a nagy ipartelep
udvarán, a gazdák pedig szomorúan sóhaj-
toznak, hogy keservesen összetakarított ga-
bonájukat vissza kell vinniük.

Egyelőre még beláthatatlan a sztrájk
következménye és azt sem lehet tudni, mi-
lyen lesz a kibontakozás.

Szabó Kálmán országgyűlési képviselő
az István malom részvénytársaság elnöke
ma délután 6 órára igazgatósági gyűlést hi-
vott egybe, mely határozni fog, hogy a ma-
lom milyen álláspontra helyezkedjék a mun-
kások követeléseivel szemben. Ma ezt a fel-
hívást bocsájtották ki: „Amennyiben az
„István“ gőzmalom munkásai egész önkénye-
sen a malomban a munkát abba hagyták,
felhívja az igazgatóság a munkásokat, hogy
ma este 6 óráig munkájuk felvétele végett
annál inkább jelentkezzenek, mivel a nem
jelentkezők magukat elbocsátottnak tekint-
hetik“.

Tudósítónk felkereste a sztrájkba lépett
malommunkásokat az Olajütőben és erről a
következőket jelenti:

A munkások követelése.

A munkások a múlt héten béremelést kér-
tek. A kérelmet csak Trnka Gottlieb malom-
tulajdonos teljesítette, aki nyomban megadta
a bérfelmeletét és teljesítette a munkások
egyéb kívánságait is. A kérelmek teljesítését
megígérték még a Hortobágy-gőzmalom tu-
lajdonosai is, ahol egyelőre dolgoznak még
a munkások; ellenben az István és Erzsébet
gőzmalom munkásai, miután a kitűzött ha-
táridőre az írásos kérelmükre kielégítő választ
nem kaptak, ma reggel nem álltak munkába
és megkezdték a bérharcot. Követeléseik
főbb pontjai a következők:

1. Legalább 40 fillér napi béremelés,
átlag pedig 17 százalékos béremelés. A sum-
más munkások (ide tartoznak a darabszám-
osok és a kisebb vállalatok) 3 koronától 3 k.
60 fillérig terjedő napibér.

2. Tisztességes, emberséges bánásmód.
3. Szabad szervezkedés, a szakegylet
megalakítása.

4. Teljes vasárnapi munkaszünet.

5. Május elseje ünnepnap legyen.

6. A munkaidő 12 óra; 6 órától 6 óráig
Az éjjeli külön órákért 40 fillér óránként a
munkabéren felül.

7. A gépekre és főképp a munkások testi
épségére veszélyes helyek kiigazítása.

8. A bérharc miatt senki sem üldöz-
hető.

9. A munkás egész életén át kapjon
munkát.

Ma reggel jelentették be az István és
Erzsébet-malom munkásai mintegy kétszázan
— a bérharcot dr. Boldizsár Kálmán főka-
pitány-helyettesnek, aki tudomásul vette ezt.
A sztrájk tanyája helyéül az Olajütőt jelentet-
ték be, hová dr. Boldizsár 2 rendőrt küldött.
Az István-gőzmalom védelmére 4 rendőrt és
tüzoltót vezényeltek ki.

Ma reggel óta az Olajütőben ütöttek
tanyát a sztrájkolók, ahol igen csendesen
viselkednek és türelmesen várják a sztrájk
lefolysását. A tanyán kívül van Vágó Béla, a
szociáldemokrata párt titkára, aki kitartásra
buzdítja őket.

Maguk a munkások a bérharc okául a
tűrhetetlen, piaci drágaságot mondják,
amiben igazuk is van. Arról senki sem tud,
hogy a malomok elbocsájtották volna őket;
tudják, hogy ez képtelenség, mert képzett
munkást nem kaphatnak a budapesti sztrájk
után. Az István-gőzmalom munkások nyíltan
mondják, hogy ők a helyzet urai, mert az
átalakítási munkák alatt, május 15 től július
20-ig az István malom nem dolgozott, tehát
nincs készlet, ellenben a megrendeléseknek
eleget kell tenni. Tudják azt is jól, hogy a
malom a múlt évben ráfizetett az üzemére,
az idén pedig költséges befektetéseket esz-
közölt, amelyekért az üzemet hónapokra be-
 kellett szüntetni, mégis sztrájkolnak, mert a
tűrhetetlen drágasági viszonyok kényszerítik
erre őket, amelynek súlyát ők érzik legjob-
ban. Biznak benne, hogy az igazgatóság
megtányolni fogja mérsékelt követeléseiket.

A délután folyamán a „Csokonai malom
munkásai is beszüntették a munkát és csat-
lakoztak a sztrájkolókhoz, kivonultak az
olajütőbeli tanyára.

Békéltetés.

Mint értesülünk, dr. Boldizsár Kál-
mán főkapitány-helyettes már intézke-
dett, hogy a békéltetési tárgyalások
fölvétessenek. Holnap, kedden délelőtt
9 órákor az Erzsébet-malom tulajdono-
sai (Fenyő Sándor és Schwarcz Vilmos)
fognak tárgyalni a munkásaik bizalmi
férfiával, Galyas Antallal, míg holnap
délelőtt 11 órákor, esetleg délután 3
órákor az István-gőzmalom r. t. kép-
viselői a munkások bizalmi férfiával,
akik a következők: Péntek Sándor,
Fehértői József, Baranyi Sándor, Ta-
karó Gábor, Boldizsár Sándor és Mike
János.

Ugy véljük, a békéltetés sikerülni
fog a kölcsönös engedékenységen alapon.
Ha a Hortobágy-malom holnap reggelre
nem teljesíti a munkások kérelmét, ott
is ki fog törni a bérharc.

KÖZIGAZGATÁS.

Adótárgyalások.

(Tizenhatodik nap.)

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 3.

Az adókvívő bizottság serényen foly-
tatja munkáját. Ma már a tizenhatodik napja
működik nagy szorgalommal. Rövidesen vé-
gez a II-ik kerülettel. A tegnapi és mai
tárgyalásokra mintegy 120-130-an voltak

beidézve, gazdálkodók, bérlők, kenyérsütők
stb., akiknek adóját a bizottság a követke-
zőképpen állapította meg:

Kovács Józsefné kenyérsütő 6 kor., özv.
László Józsefné perocsütő 6 kor., Szabó Já-
nosné bélessütő 10 kor., Rácz Gáborné 6
kor., özv. Nagy Mihályné kenyérsütő 10
kor., Óri Andrásné kenyérsütő 10 kor., Bo-
ros Györgyné kenyérsütő 10 kor., Csapó Mi-
hálné perocsütő 10 kor., Szabó Istvánné
perocsütő 6 kor., Peiszen Gerzelyné béles-
sütő 12 kor., Szabó Balatné tyukkofa 5 kor.
40 fillér. Fehér Józsefné tyukkofa 3 kor.,
Szathmári Istvánné tyukkofa 7 kor. 50 fil.,
Takács Ferencné termény kofa 13 kor. 24
fillér. Özv. Kovács Józsefné edény kofa 12
kor. 24 fil., Kecskés Istvánné edény kofa 6
kor. Harsányi Sándorné edény kofa 6 kor.,
özv. Varga Istvánné edény kofa 12 kor. 40
fil., Váradi Károlyné kofa 1 kor. 60 fil.,
K. Szabó Jánosné kofa 5 kor. 40 fil., Orbán
Lidia kofa 5 kor. 40, László Józsefné kofa
7 kor. 50 fil., Ballai Sándorné kofa 9 kor.,
Szabó József bérlő 10 kor., Bakóczy László
bérlő 50 kor., Balla Ferenc 42 kor. 50 fil.,
Bör Sándorné bérlő 15 kor. 25 fil., Bundi
József bérlő 2 kor. 75 fil., Bursai Sándor
bérlő 7 kor. 50 fil., Busi András bérlő 85
kor., Diószegi Péter bérlő 50 kor. 40 fil.,
Fancsovic Jenőné bérlő 288 kor. 75 fil.,
Fejér Ferenc bérlő 5 kor., Györfy József
bérlő 151 kor. 32 fil., Hevesi Gábor bérlő
104 kor., Kállay Sándor bérlő 205 kor.,
Kálmán József bérlő 91 kor., Kiss László
bérlő 11 kor. 50 fil., Kovács Ferenc bérlő 3
kor., Kozma Péter bérlő 80 kor., Mátyás
Józsefné bélessütő 6 kor., Tóth Jánosné ke-
nyérsütő 6 kor., Nagy Ferencné kenyérsütő
8 kor., Cs. Kiss Sándorné kenyérsütő 10
kor., Dobródi Istvánné kenyérsütő 10 kor.,
Fekete Sándorné kenyérsütő 10 kor., Job-
bágy János kenyérsütő 10 kor., Ponyor Já-
nosné kenyérsütő 10 kor., özv. Tóth Mi-
hálné kenyérsütő 12 kor. 24 fil., Kozák Ist-
vánné kofa 8 kor. 10 fil., Balla Sándorné
kofa 8 kor., Kiss Istvánné kofa 8 kor. 20
fil., Szabó Józsefné kofa 8 kor., özv. Tóth
Jánosné kofa 12 kor. 24 fil., Majtényi Jó-
zsefné kofa 9 kor., Sütő Józsefné bérlő
56 kor. 25 fil., Mester János gázvezető 58
kor., Hidvéger Miklós és József bérlők 692
kor. 11 fil., ifj. Kertész István bérlő 448
kor. 68 fil., id. Pető János bérlő 15 kor.,
Kecskés István bérlő 20 kor., Ujvári Sándor
bérlő 30 kor., Bundi Péterné bérlő 1 kor.
66 fil., Csige Ferenc bérlő 7 kor., Szepesi
Andrásné bérlő 17 kor. 50 fil., Kertész Ist-
ván mellőztetik. Pálfi Ferenc bérlő 34 kor.
52 fil., Pálfi Ferenc bérlő 12 kor. 75 fil.,
Csuta Sándorné kofa 4 kor., Vince Imre
bérlő 5 kor., Vince Imre bérlő 25 kor., Tóth
János bérlő 40 kor., Némethi Józsefné bérlő
6 kor., Sütő Mihályné kofa 6 kor., Erdei
Istvánné kofa 6 kor., Récz Istvánné virág-
árus 4 kor., Pap Jánosné kofa 6 kor., Szabó
István bérlő 9 kor. 50 fil., Bona Julianna
kofa mellőztetik. Illés Benjáminné kofa 6
kor., Szőke Ferencné kofa 6 kor., Nyíri Ist-
vánné kofa 4 kor., Egri Imréné kofa 6 kor.,
Bura István bérlő 13 kor., Vékony István
bérlő 2 kor., Hornyák József 83 kor. 07 fil.,
ifj. Némethi János bérlő 4 kor., Hadházi Já-
nos bérlő 2 kor. 25 fil., Némethi István bérlő
4 kor., Erdődi János bérlő 2 kor., Kovács
Sándor bérlő 2 kor. 40 fil., Tokai János
hentes 60 kor., Gaál Ferencné kofa 10 kor.,
özvegy László Sándorné kofa 10 kor. 80
fil., ifj. Vékony János kofa 2 kor., Diószegi
Ferenc kofa 35 kor., Diószegi Ferenc 12
kor., 50 fil., Némethi István kofa 7 kor., Ka-
tona József kofa 50 kor., Bőr János 10 kor.
50 fil., Vékony Balint bérlő 2 kor. 50 fil.,
Kiss János bérlő 48 kor. 50 fil., Kiss János
bérlő 12 kor. 50 fil., Bundi István bérlő 8
kor., 70 fil., Hevesi István 40 kor., Molnár
Albert bérlő 100 kor., Tóth András bérlő
10 kor., Vértési András bérlő 110 kor., Lo-
vár Egyet bérlő 7 kor., 51 fil., Ménes Mi-
hály bérlő 50 kor., ifj. Mátolcsi István bérlő
5 kor., 25 kor., Nagy Sándor bérlő 6 kor.
50 fil., Orosz tanítói árvaház bérlő 1 kor.,
Reményik Sándor bérlő 6 kor., Rózsa Balint
bérlő 18 kor., Rózsa Sándor bérlő 49 fil.,
Székessai Gyula és Jablonczai Kálmán bérlők

178 kor., 75 fill., Szilágyi Sándor bérlő 5 kor., 50 fill., Tóth András bérlő 40 kor., Vilányi Imre bérlő 28 kor., 75 fill., Zöld Mihály bérlő 88 kor., 50 fill., Zöld Mihály bérlő 32 kor.

Egyház és iskola.

Kitüntetett tanférfi. A debreceni országos tanítói árva-ház igazgatóját, a kiváló pedagógust, Kozma Lászlót, szép kitüntetés érte augusztus 28 án. A Magyar Tanítók Országos Bizottsága e napon tartott gyűlésében az elhunyt Somlyai József helyett nagy szavazattöbbséggel őt választotta meg a bizottság elnökévé. Ez az első eset, hogy elnökül vidéki tanférfiut választottak és éppen e körülmény is élénken tanuskodik Kozma László országosan elismert kiváló képzettség mellett.

Beiratások a hajduböszörményi ref. főgymnáziumban 1906. szeptember 1-én kezdődnek és szeptember 8-ig tartanak, mely idő alatt a tanulók felvétetnek.

Sóvágó büntársai.

A vizsgálat eredményes.

Ujabb letartóztatás.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 3.

Immár egy hete, hogy Sóvágó cinikosai vizsgálati fogságban ünek, de eddig ügyükben semmiféle jelentősebb fordulat nem állott be. Konokul tagadnak mindent. Tagadásukban valóságos rendszer van és éppen ez árulja el minden kétséget kizárólag bűnösségüket. A legcsekélyebb ténykörülményre is kiterjedő és rávilágító vizsgálat szinte kétségtelenül megállapítja bűnrészséget tagadó vallomásukból, hogy az nem természetes, hanem az igazságszolgáltatás félrevezetésére irányuló hazugságok szakadatlan láncolata. A zsvány banda tehát, minden körmonfont hazugságokkal akarna menekülni ki a törvény szigora elől.

A lehető legszélesebb körű nyomozás rendkívüli óvatossággal folyik. Szükséges ez az óvatosság azért, mert a banda érdekhálózata kiterjed szinte az egész megyére. Ennek is tulajdonítható az, hogy a Méliusz-téri rablógyilkosságot követő erélyes vizsgálat nem járt eredménynyel. Mert e galád bünszöveget összeköttetései révén idejekorán eltüntetett minden nyomot, melyekből kiindulva a nyomozás sikerrel járhatott volna.

Most azonban egyre újabb és újabb terhelő körülmények merülnek fel, melyek annyira egybehangzóak, hogy mindinkább jobban szorul a hurok a banda nyaka körül.

Tudvalevő, hogy a banda tagjai között Matyus Andrásné is van.

Ez a jeles nőszemély kihallgatása során véletlenül olyan kijelentéseket tett, melyek egészen új irányba terelik a nyomozást és a vizsgálat eredményeként az ügyben holnap nap folyamán az enzációs fordulat fog beállani, mely egy eddig még szabad lábbon levő, de szintén a bandához tartozó és Sóvágóval a legszorosabb viszonyban álló embert fog a vizsgálati fogságba vetni.

A büdsszentmihályi csendőrök ma ismét bennjártak és a letartóztatottak

egyikében egész határozottsággal felismerték a büdsszentmihályi és hosszú-pályi rablások nyomozása folyamán megállapított személyleírásokból a rablók egyetlen ismert tettesét.

A banda előtt egyébként ma hirdették ki a letartózt tásra vonatkozó megfélebbezett vizsgálóbírói végzést helybenhagyó vádtaúcsi határozat, melyet a díszes társaság természetesen megfélebbezett a kir. táblához. Erdei Sándor, a fegyházviselt erdőőr, akinél veszedelmesebb és megrögzöttebb gonosztevő Sóvágón kívül aligha került be mostanában a debreceni ügyészség fegyházába, — dr Kardos Samut Sóvágó védőügyvédét megbizta, hogy járjon el ügyében.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— szept. 3.

Az okos.

Keserves hosszú évek múlva
Találkoztál négy jó barát.
Örültek, hogy egymásnak újra
Elmondhatja kiki baját . . .

A négy közül három — rettenő!
Megtört szívvel panaszkodott,
Hogy nejeiknek a Teremtő
Törékeny hűséget adott . . .

A negyedik sokáig nem mert
Beszélni, míg így szólt végre:
„Kedves barátim, okos embert
Nem csal meg a felesége! . . .“

Miért? Hogyan? kiáltják hárman
S még sok kérdés zug feléje.
„Mert aki okos — mondja bátran —
Annak nincsen felesége! . . .“

Weil Viktor.

— **Báró Beck balesete.** Teschenből táviratozza, hogy a császárgyakorlatok alkalmával báró Beck tábornagyot könnyen végzetessé válható baleset érte. Ugyanis kíséretével egy patakon lovagolt át, midőn lova hirtelen megcsuszott és lovasával együtt a vízbe zuhant. A tábornagyot csak nagy fáradsággal tudták életveszélyes helyzetéből kiszabadítani. Aztán másik lóra ülve folytatta útját.

— **Faragó József öngyilkossága.** Nagy népszerűsége, vidám sikerei e hivatalos életpályán végződött be egyszerre drámai sötétséggel. Faragó József, egyik legkiválóbb és legkedveltebb karrikatúrajzolónk szombaton Berlinben azyoniúta magát. Méréhetlen sok belső vívdáson és kistoru kassztrófián keresztül jutott el e kétségbeesett lépéséhez. Autodaktika volt a művészetben, a maga szorgalmára és kétségtelen tehetségére alapította művészi ambíciót, amelyek aránytalanul nagyok voltak ama könnyed műfaj mellett, amelynek művelésére vállalkozott. Szép és megérdemelt sikerei voltak a karrikatúrajzolásban. Az egész ország méltányolta politikai torzképeit, amelyekben mérsékelt, sokszor dilettáns volt a rajzkészség, de mindenkor éles, szinte korbácsoló gúny és elmeesség nyilatkozott meg. A „Bor szem Jankó“ nek és a „Kakas Marton“ nek állandó rajzolója volt. De mérhetően ambíciója nem hagyta nyugodni e hivatásában. Valami sajtósági külföldimadás fejlődött ki benne, a mi nálunk egyértelmű a honi állapotokban való örökös elégtelenséggel. Ki is ment előbb Münchenbe, aztán Berlinbe. De mikor othagyta a sokszor lenézett honi viszonyokat, mintha művészeének talaja csu-

szott volna ki alóla. Reményei, ambíciói nem teljesültek be és ez csak fokozta lelke nagy keserűségét. Mindezt betetőzte fiatal nejeének, akit rajongva szeretett, váratlan halála. A sötét gondolatok azóta szüntelenül benne éltek és nem is hagyták el utolsó sóhajáig. Mi elborultan gyászoljuk benne a gazdag talentumot, amely mindig másokat mulattatott és mindig önmagát emésztette pokoli gyötrellemmel.

— **Apponyi a tanítókért.** Korszakot jelent az a körrendelet, amelyet Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásiügyi miniszter intézett Debrecen városához és Hajdúvármegyéhez a tanítói fizetések rendezése ügyében. A rendelet augusztus 10-én kelt, tehát a tanítók országos gyűlése előtt 10 nappal. E körrendelet, amely a törvényhozás alapos munkájának az előszele, kimondja a nagy elvet, hogy minden tanító, akár állami, községi vagy felekezeti, egyforma fizetést kap és pedig a segédtanító kezdő fizetése 1400 korona, aki segédtanítói rangban már 4 évet töltött, 1600 korona, a rendes tanítóé 2000 korona, aki 4 évnél tovább szolgált, 2200 korona. Ha a község vagy felekezet e fizetést nem tudja megadni, köteles államsegélyért folyamodni, hogy a tanítói fizetéseket kiegészíthesse. A fizetésrendezés már ez év július 1-től kezdődik.

— **Kitüntetett tanférfi.** A debreceni országos tanítói árva-ház igazgatóját, a kiváló pedagógust, Kozma Lászlót, szép kitüntetés érte augusztus 28 án. A Magyar Tanítók Országos Bizottsága e napon tartott gyűlésében az elhunyt Somlyai József helyett nagy szavazattöbbséggel őt választotta meg a bizottság elnökévé. Ez az első eset, hogy elnökül vidéki tanférfiut választottak és éppen e körülmény is élénken tanuskodik Kozma László országosan elismert kiváló képzettsége mellett.

— **Szabadságról.** Ifj. Füleki Kovács Mihály debreceni ev. ref. orgonista kántor hat heti üdülés után Abbáziából visszerkezett Debrecenbe. Az istentisztelet vezetését a Kossuth-utcai templomban szept. 1-én már át is vette.

— **A honvédség legifjabb hadnagya.** Most nevezte ki a király honvédbadnagynak Szombathy Kálmán debreceni ifjút, aki ez idő szerint a legifjabb hadnagya a honvédségnek. Szombathy most végezte el a Ludovika akadémiát olyan feltűnően szép sikerrel, hogy egyenesen hadnaggyá nevezte ki a király. Az ifju tehetséges katonatiszt, aki előtt fényes karriére áll, az Ujgradiskán állomásozó 27. ezred 3. zászlóaljába osztották be szolgálatára.

— **Fényes esküvő.** Tiszacsegeén tegnap vezette oltárhoz Tóth Béla, Károlyi gróf gazdatisztje Szabó Gábor tiszacsegei főjegyző Magit leányát. A polgári esketést Orosz Sándor főszolgabíró végezte, míg az egyházi áldást Dávid ázy János kabai lelkész, a debreceni egyházmegye esperese adta ez új párra. Nászanyok voltak Nábróczy Sándor főszolgabíró és dr. Kovács orvos. Este nagy nászlakoma volt, amelyen cigány mellett mulatva a vármegye előkelősége vett részt.

— **Döntés a villamos telep ügyében.** A villamos telep ügyében végre ma leérkezett a miniszter döntése. A döntés azonban olyan, mely ismét legalább egy évre elodázza a villamos telep építését a Siemens és Schukkert cégre bizza. A miniszter utasította a közgyűlést, hogy új határozatot hozzon. A közgyűlés határozatát azért oldotta fel a miniszter, mert a megválasztott, de még nem igazolt városatyák névsorát nem olvasák fel a közgyűlésen.

— **Öngyilkosság mulatozás közben.** Kovács József 20 éves joghallgató az éjszaka a Mozdony utca 24. száma alatti „Olasz néböz“ címzett vendéglőben levő lakásán együtt mulatott Matra József magánhivatalkokkal és Tóth László tanulóval. Vidáman disku-

rálva multak az órák, amikor Kovács József egyszerre felállott:

— Eh, nem ér az élet semmit!

Ezt kiáltotta, majd az ablakhoz sietett, elórántotta a zsebéből a revolverét és mielőtt megakadályozhatták volna, mellre lökte magát. A golyó a szívért furta keresztül és a fiatal embert nyomban megölte. Tettének okát nem tudják. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— **A petrossényi sztrájk.** A mint nekünk táviratozzák, a rendőrség az éjjel megállapította a sebesültek számát. Súlyosan sebesültek négyen, ezeknek sebe azonban nem életveszélyes. Mintegy 190 munkás könnyebb sérüléseket szenvedett. A vulkáni bányák több munkása szintén részt vett a gyűlésen, ezek közül néhányan megsebesültek. Miután a sebesülteket társaik kocsihoz szállították, a sebesültek száma nem volt megállapítható. A sztrájkolók vezérének Gulácsy Mihály ujki győsi illetőségű földmunkások letartóztatása este 9 órakor történt. Gulácsy ellenmondás nélkül engedelmességet a lakásán megjelent őrmester felhívásának, hogy kövesse őt. Ezen kívül letartóztatták László Mózesi, Martinek Gábort, Csiky Józsefet, Gajdos Aljost, Butoros Pétert és még 15 munkástársukat. A vulkáni bányáknál rendezés nem történt. A hatósági közegek lakásait erős katonai fedezet őrzi. Csütörtökön este egy Biró József nevű bányász munkahelyére dolgozni ment. Idegen, állítólag vulkáni tárnából jövő bányászok Biró után mentek és annyira megvertek, hogy az orvosok véleménye szerint gyógyulása 40 napig fog tartani. Biró súlyos sebével a kórházban fekszik. A tettesek kilétét nem sikerült megállapítani. Éjjel két század katona érkezett. A helyőrség ezidő szerint 140 csendőrből és 900 katonából áll. A sztrájkolók száma 7000 en felül van.

— **Az asszonyszöktető detektív.** A főkapitány detektíve volt hajdanán Gönczi László. A volt detektív addig forgolódott Sűveg Sándor vasúti máházó szemrevaló felesége körül, míg az megszökött vele. A férj feljelentette a feleségét, aki a pénzét és értékeit magával vitte.

— **Megverték.** Feldagadt orcával, orvosi látelével jelent meg a rendőrségen ma délután Salágyi Péterné Paesirta-utca 37. szám alatti lakos, hogy a szintén ott lakó Polják János minden igaz ok nélkül egy vastag pipaszárral alaposan helybenbagyia, és mellkelten egy-két pofonban is részesítette. A rendőrség megindította az eljárást.

— **Halálozás.** A mai napon az anyakönyvi hivatalnál a következő haláleseteket jelentették be: Batori Ilona ev. ref., 2 éves; Kerekes Imre ev. ref., 48 éves; Brauer Jakab ev., 60 éves.

— **Kutba esett gyermek.** Könnyen végzetessé válható baleset történt a délután folyamán a Késes-utcán. Husziák Mihály házában a kutat igazgató Löködi Györggyel a Telegdi-fürdő gépészével. Munkájuk befejezésével a nyitott kutat deszkákkal fedték be. Az udvaron já szökött Husziák kis fia, István, aki közben ráugrott a deszkapallóra, a mely megbillent alatta és lefordult a mélységbe. Szerencsére a házbellek azonnal észrevették a balesetet és kimentették a kis fiút veszedelmes helyzetéből, kinek az ijedtségen kívül más baja nem történt.

— **Meglopták** Szabó István ma panaszt tett a rendőrségen, hogy a Nyugati-utcán levő Kis Armin borházában megfosztották 6 koronájától. A rendőrség keresi a tettet.

— **Lökötök Vértesen.** Távirati megkeresés érkezett este a dekreceni csendőrséghez, hogy Vértesen állítólag debreceni notarius lökötök ellopták Nagy József és Tóth József ottani gazdaemberek két lovát. A csendőrség keresi a lökötöket.

— **Büvésszestélyek a Bika szállodában** Carmellini, a hívtató hírvü büvész mutatványait nagy többséget vonzottak szombaton és vasárnap este a Bikában tartott estélyek alkalmával. Mindkét alkalommal

zsúfolásig megtelt a terem közönséggel, mely élvezettel szemlélte a büvész n gyszerű mutatványait. Mután az előadásokról a publikum nagyrésze kiszorult, kedden és szerdán még egy-egy előadást tart Carmellini.

— **x LETZTER JOZSEF** fényképészeti festőszeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratajánál levő kizaklatban.

— **x Iskolanövendékek** részére legelőszobb bevásárlási forrás u. m. füzetek, törzök, rajzeszközök, rajztábla stb. iskolaszerekben **Pongrácz Géza** papírraktárában. Ugyan ott iskolakönyvek bekötötnek darabonként **20 fillérért.**

— **x Az Arany Bika** kávéházban minden este előgányzene.

Leütötte a feleségét.

Családi dráma a bíróság előtt.

Esküdtszéki főtárgyalás.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 3.

Az emberi lélek mélységeiben rejlőző féktelen indulatok és szenvedélyek vad kitörésének áldozata Dombi Miklós.

Évekig a legnagyobb nyugalommal tűrte felesége folytonos zsömbelését míg egyszer annélkül, hogy különösebb oka lett volna rá, valami kisebb perpatvar alkalmával felbőszülve, dühbe végzetes tettre ragadta. Ágyonütötte hitessársát.

Dombi Miklós ésmesterséget folytatott Hjdunánáson. Családos ember volt, azonban házasi élete nem volt boldog. Oka pedig ennek az asszony házsiártos, zsörtölődő természeté volt, ki folytonosan porlekedett, veszekedett. Nem mult el nap, hogy valami perpatvart ne rendezett volna, mivel pedig Dombi igen csendes, békés természetű ember volt — rendszeren ő huzta a rövidebbet. Még hozzá az asszony igen könnyelmű életet is folytatott. Kikapós volt. Fialat embereket járatott a házhoz, akikkel nyilvánosan összeszűrte a leveit. Ha aztán ilyenkor a férj szemrehányásokat tett neki, a feleség az volt, hogy eltávozott hazulról és csak hetek multán jött vissza. Természetesen az ilyen kirándulások nagyon apaszították vagyonszájukat, mert a rossz asszony sohasem felejtkezett meg a kiruccanások alkalmával megtakarított pénzükből meglehetősen nagy összegeket magával vinni.

Dombi Miklóst már-már anyagi romlás fenyegette a felesége viselt dolgai miatt, a mestersége is erősen pangott, ekkor aztán a rövidebb végét fogta a dolognak és igen határozott formában adta tudtára az asszonynak, hogy, ha nem szakít addigi életmódjával — elváltik tőle.

Az asszonynak sem kellett több, nyomban szó nélkül elköltözött, az időközben férjhez ment leányához. De nyugtalan természetű itt sem hagyta sokáig békességben, nyugodtan élni és már 5-6 hét multva azzal ment vissza férjéhez, hogy válassza el a fiatal házaspárt, mert — ugymond — az a férj nem az ő leányához való.

A férj természetesen ebbe nem ment bele és nem teljesítette a szeszélyes asszony kívánságát. Erre az asszony ismételtén ott-hagyta és azóta különválva éltek. Minthogy pedig házuk az asszony hozományát képezte, követelté saját részére, mit a bíróság meg is ítélit neki, azzal a kikötéssel, hogy míg törvényesen el nem válnak, az közös tulajdon képez.

Ebből magyarázható, hogy Dombi, bár a város tulsó felén lakott, nem szünt meg gondolni a házat. A mult év végén is valacsi javításokat csináltatott a háznál egy odaváló mesterral, Mirkó Ferencel. A mult év nov. 6-án történt, hogy Dombi ugyancsak elment a házhoz megnézni, hogy meddig haladtak a javítási munkálatokkal. Alig tette be azonban a lábát, az asszony neki esett, hogy „hogy mer az ő portájára jönni és takarodjék ki azonnal.” A férj most is türt és a hátulso utcaajtón keresztül igyekezett kimenni. Az ajtó be volt zárva, így tehát kénytelen volt ujra visszafordulni.

Egyszerre csak szerobetalálta magát feleségével. Itt heves szóváltás tört ki közöttük melynek hevében az asszony valami seprőnyéllel többször végighuzott rajta. Ez annyira feldühösítette, hogy a kezében levő ács fejszéval kétszer fejbe ütötte. Az asszony összeesett a súlyos csapások alatt és pár nap alatt belehalt sérüléseibe. Dombi ellen aztán az ügyészség nyomban megindította az eljárást.

Ennek a megdöbbentő tragédia eleve-nedett fel a mai esküdtszéki főtárgyaláson, melyben a szerencsétlen férj hitvesgyilkossággal vádolva állott a földi igazságszolgáltatás előtt.

A főtárgyaláson, Oláh Miklós elnökölt, szavazó bírák voltak; Tatay Ferenc és Balogh Zsigmond. A vádatot Galánfy János ügyész, a védelmet dr. Balázs Bartalan képviselte.

A vádlott a kihallgatása során azzal védekezett, hogy pillanatnyi felriadulásában követte el rémes tettét: oly annyira fel volt indulva, hogy világosan napokkal azután sem emlékezett arra, hogy miként követte el tettét.

Az első tanu Őri József, ki éppen akkor a vádlott házában foglalatkoskodott — szintén megerősíti annak védekezését. Előadja, hogy Dombi mikor a fejsze-csapásokkal feleségét leütötte nem volt indulatánál. Tette után rendület és későbbesés szálta meg és őibe fogva bevitte a házba az asszonyt folytonos jajveszékkelve, mondogatta „Jaj kedves feleségem mit tettem én most”. A többi tanuk is valamenyien a vádlott mellett vallottak.

A késő esti órákban került a sor a vád és védbeszédre, melyeknek elhangzása után az esküdtszék igazmondása alapján a bíróság halált okozó súlyos testi sértés vátségben mondott ki bűnösnek a vádlottat és egy évi börtönrre ítélte.

Vegyen feleségül!

Veszélyben a férji erény.

Egy tisztviselő kalandja.

— szeptember 3.

Egy Szegedhez közeli város parkjában tegnap délután az üdülést kereső közbanság épületes s. igazán amerikai stílusú bazassági ajánlatnak volt önkéntelen tanuja. Egy tizen-nyolc husz éves leány, akit mindennap ott látnak az arnyas park kanyargós utain, utját állotta egy nős városi tisztviselőnek s mutána megvalósította neki, hogy halálosan szerelmes belé, követelte tőle, hogy lépjen vele házasságra.

Hogy melyik város az érdekes esemény színhelye, nem írjuk meg, nehogy valamely kalandorjós férj kedves kapjon s átruccanjon oda egy kis itü szempotjából. Külöben elárulhatjuk, hogy a szóban ferge kisasszony divatosan öltözködik, de nem feltűnően. Szerény magaviseletű barba, elég eszes arcu leány, erősen bicogó járással.

Egész megjelenése azonban nem olyan ingerlő, hogy férfiszem megakadjon rajta.

A férj gyanútlanul kiszemelt szerencsés választott, gyanútlanul közeledett a leány felé, aki egy forgalmas helyen álló padon ült. Mikor a tisztviselő közel érkezett a leányhoz, ez fölállt a padról, oda lépett a „férj-jelölt“ elé s a következő szavakkal szólította meg:

— Bocsánat uram, ön nekem roppant ismerős. Mondja, hol láttam én már önt?

Az utcai ismerkedéseknek s a futó szerelmi viszonyok szótárából vett eme szókinccsek nagyon meglepték a tisztviselőt s kelletlenül, de udvariasan felelt:

— Valóban sajnálom, de nincs ismerősöm. Az: hiszem, tévedni méltóztatik.

De a leány makacsul ragaszkodott az ismerettséghez:

— Csak kutasson az emlékezetében, mert mi már találkoztunk valahol.

És fűzte kínos erőszakoltsággal a beszélgetést tovább, hogy a kedvező pillanatban a házassági ajánlatot megtehesse. A kedvező pillanat azonban csak nem kínálkozott. És azonban nem hozta zavarba a leányt. Egyszerűen nejjánál fogva ráototta elő az almat. Minden fordulat és átmenet nélkül így szól: a tisztviselőhöz:

— Uram, én önt halálisan szeretem. Első pillanattól fogva tetszett nekem. Vegyen el feleségül. Ne ükőzzék meg rajta, hogy hogy ilyen szokatlan formában kérem önt férjemül. A forma nem számít. Arról is felvilágosítom, hogy nem állok üres kézzel. Van tisztességes kelengyém. Van huszonnégy ingem, tizenkét téli és tizenkét nyári bugyogóm. Valamennyi jó karban. Jöjjön most nyomban a lakásomra, s ott megbeszéljük az egybekelés módozatait és főképp a határidejét. Azt hiszem, nem lesz akadálya annak, hogy három hét múlva megtarthatassuk az esküvőt.

A tisztviselőt úgy érintette a vallomások és ajánlatok lavínja, mint a hideg zuhatag. Röstelte is a jelenetet, amelynek akkorra már egész sereg szem- és fültanuja akadott s szerepet volna a kellemetlen szituációból menekülni.

— De kérem, kisasszony — mondotta kelletlenül — ön már elkésett ezzel a megismerkedéssel, mert én már nős vagyok.

És a súlyos ellenvetés sem hozta ki sodrából a házassági végszükségben szenvedő leányt. Egyszerűen nem hitte el s csak kifogásnak tekintette az ellenvetést s most már valósággal zihatta a tisztviselő felé a forró szerelmi vallomásokat. A férfi gyors léptekkel elindult a csábítások színhelyéről. A leány azonban utána kapott, megragadva a sétataplóját és lihegte tovább a szerelmi vallomások lángoló ígeit az érdeklődő hallgatóság zart gyűrűjében. A férfi erőnyében is kemény próbára tett tisztviselő lába alatt égett a talpa s jóformán futva tudott csak a makacsul ajánlatkozó leány elől szabadulni.

TAVIRATOK.

Sztrájkoló bányászok.

Petrozsén, szeptember 3. A bányásztrájk még egyre tart. Ma megérkezett Budapestről a központi munkásszövetkezett ügyésze és a hatóságtól engedélyt kért munkásgyűlés egybehívására, amit azonban megtagadtak. A sztrájkolók a fősolgabíró és a katonaság ellen feljelentést tettek jogtalan fegyverhasználat miatt.

Pusztító tüzvész.

Magyarkanizsa, szeptember 3. Eddig ismeretlen okból tűz támadt a városban. Nagyon sok ház mellékepilettel, beraktározott gabonával együtt teljesen elhamvadt. A kár óriási.

Nejét megölt lelkész.

Riga, szept. 3. A lenevardi luteránus lelkészt s nejét meggyilkolták.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, szeptember 3.

Buzakinálát kielégítő, vételkedv jó. Nyugodt irányzat mellett 55.000 métermáza került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonafajták nyugodtak.

Idő: forró.

Buza októberre	14 30—32.
Buza áprilisra	14 82—84.
Rozs októberre	12 26—28.
Rozs áprilisra	12 74—76.
Zab októberre	13 14 16.
Zab áprilisra	13 26—28.
Tengeri augusztusra	—
Tengeri szeptemberre	11 66—68.
Tengeri 1907 májusra	10 16—18.
Repce augusztusra	—

Szerkesztői-posta

Gyenge. Nem helyes, ha már nagyon korán elhatározzák, hogy a fiut mely pályára adják. Így Önnek már évek óta folyó ábrándja, hogy fiát katonai pályára adja. Leginkább azért, mert összeköttetései révén szerezhethet neki ingyen helyet a katonai intézetben. Most azonban úgy találja, hogy a fiu szervezete gyöngé erre a pályára. Akkor kérdést sem szenved, hogy nem is való oda. A gyermeket nem lehet a pályához szabni, a pálya megválasztásánál kell az egyén testi és lelki lehetőségeihez alkalmazkodnia.

R. G. Hetvenhat osztendős.

Regénycsarnok.

Margit, meg az a másik.

— Irta: Vidovich Ernő. —

(Folytatás.)

Ez idő alatt keveset gondolt ő is Laurára. Kétszer volt a konzervatorium előtt, de nem találkozott vele. Azt hitte, beteg, szerette volna felkeresni, de nem mert, mert Laura, mint félelmetes zarnokot festette Noel apót s inkább várt, vast napokig, néha el is feledkezett Lauráról.

Egyszer aztán nagyon elfogta a vágakozás. Szinte öntudatlanul bement a Laurák házába s megállott a kapu alatt. El is feledkezett már róla, hogy Karcag is ebben a házban lakik, mikor a táblán, melyen a lakók neve volt kifüggesztve, meglátta a nevét.

Ó bizonyára fel fogja világosítani, mi baja van Laurának.

Felment a lépcsőn. A festőnél világosság volt, otthon talált.

Karcag zavartan nézett reá, mindent elmondott már a kútról Laura. Erre a találkozásra nem számított. Ott állott a terem közepén a Laura nagy képe s mellette a másik megkezdett vászon, s genrekép, Laura a mint lovagolva ül egy szekén, cigarettája füstje magasan, száll a levegőben, mélyen kivágott nyári ruha volt rajta, arcán pajkos, asszonyos mosoly.

— Örülök a szerencsének — szólalt Karcag zavartan s át akarta vezetni a szomszéd szobába.

— Megengeded, hogy megnézzem nagyhirű alkotásaid? — szólott tréfásan Rápolthy s (eddig háttal állott a két képnek) hirtelen megfordult.

S szemben állott a két képpel. Először közönyösen nézte . . . hirtelen elborult az arca, könnyű pir borította el s lehajtá a fejét. Csodálatos erővel felkapta a fejét s egyszerűen kérdé:

— A modellel?

— Karcag nem tudott felelni, némán nézett reá.

— Igazán jól sikerült képek — folytatta gunyosan Rápolthy.

(Folytatása köv.)

Fejtörő.

Számrejtvény.

Irta: Bögöly.

1 2	Bárha észszel lenne tele.
5 2	Ne dobálódz nagyon velem.
5 6 7 8	Debrecen buzgó polgára.
5 3 7 6	Hogy hus, magas az ára.
4 3 5	Mi is bizony illet lakunk.
4 6 5	Jó, ha ennyit pénzben kapunk.
5 3 4	Sok jelesünk terjedt neve.
5 6 4	Öklelésre bírja heve.
6 4	Ösmeretes régi játék.
7 8 5	Bár ezt magam építették.
1 8 7	Födolog, ha elég szilárd.
7 2	Ha eleget gyakorolják.
2 4	Ha jelesek, kövesd őket.
6 5	Ez vezesse cselekvésed.
1 8	Városunknak büszkesége.

Évszázados dicsősége.

(Megfejtését jövő vasárnapi számunkban közöljük. Utolsó számrejtvényünk megfejtése: „Macska“.)

Magyar Államvasutak menetrendje.

Érvényes: 1906. május 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57	
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30	
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—	
Csak Szatmárig (gyorsvonat) —	d. u.	6	55	
Csak Szatmárig teher v. sz. sz. —	este	8	24	
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12	11	
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	51	
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	22	
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4	26	
	m. á. vasúttól	reggel	5	35
	vásártérről —	reggel	5	44
	d. e.	8	09	
	d. e.	8	16	
H.-Böszörmény —	d. u.	11	11	
B.-Sz. Mihály —	d. u.	11	20	
felé	d. u.	4	24	
	d. u.	4	47	
	d. u.	4	47	
	este	7	—	
	este	7	07	
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35	
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56	
O.-Kőcs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56	
O.-Kőcs — Polgár felé vásártérről —	d. u.	5	18	
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35	
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51	
Bpestre érkezik:				
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50	
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40	
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	8	45	
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35	
Budapestről Debrecenbe indul:				
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25	
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—	
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35	
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—	
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15	
Debrecenbe érkezik:				
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	8	29	
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	48	
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	8	24	
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29	
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46	
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	46	
Szatmár — M.-Sziget felől — —	d. u.	4	12	
Csak M.-Sziget felől — — —	este	10	11	
Szatmár felől — — — — —	este	6	40	
Kassa — Miskolc felől — — —	este	8	18	
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	d. e.	11	31	
	vásártérről —	reggel	7	33
B.-Sz. Mihály	mávasúthoz	d. e.	7	40
H.-Böszörmény	vásártérről —	este	6	22
felől	mávasúthoz	este	6	28
	vásártérről —	d. u.	8	29
	mávasúthoz	d. u.	8	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44	
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54	
O.-Kőcs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25	
O.-Kőcs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35	
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15	
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	9	18	

Az iskolai év kezdete alkalmából ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat a t. szülők szives figyelmébe;

Fiu és Férfi ingek, lábravalók, harisnyák, nyakkendők, paplanok, madráczok és flanell takarók

nagy választékban.

Feltűnő olcsó szabott árakhoz.

SZABÓ LAJOS FIAI

Vászon, Divat és Szőnyegáruház
DEBRECZEN, ROZSA UTCZA.

432--x--10

Ilyen még nem volt soha!!

Nyerhet

több százezer koronát

1, 2, 3 koronával!

Nem nyeres esetén

a pénze megtérül!

Siesser tehát a

SZERENCSEBANK

Csapó-utca 11. számú irodájába,
(Sümechy vaskereskedő házába.)

Huzás minden héten!

Legjobb szabásu

glace, svéd és szárvashör
keztük

Schön Sándor

keztük, kötszer és orvosi műszertárban

DEBRECEN,

Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

Lähne főle tan- és nevelő-intézet
SOPRON.

Elemi iskolával, 8 osztályu nyilvános főgimnáziummal, érettségi vizsgálati joggal és reáliskolával

Felvesz fiugyermekeket 6 éves koruktól fogva. Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigoru felügyeles. Növendékek rendre és önálló munkát-ságra szoktattanak.

Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál

az igazgatóság.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **BLAU LIPÓT FIAI UTÓDA** ékszerüzletet megszerezvén, hogy a n. é. közönség választék tekintetében évről-évre fokozódó igényeinek a legnagyobb arányokban megfelelhessenek, ezen 30 év óta fennálló üzletet a helybeli piacon 24 éve létező üzlettemmel **egyesíttem.**

Ennélfogva a **Blau Lipót és Fiai Utóda** cég e hó végén beolvad **Löfkovits Arthur** cég alatt fennálló üzletembe, miáltal elérem azt is, hogy a **költségek tetemesen csökkenvén, áruimat az eddiginél is olcsóbban szolgálhatom.**

Bizton remélem, hogy mindkét üzletem, mélyen tisztelt vevői annál szivesebben fogják törzsüzletemet becses bevásárlásaikkal támogatni, mivel itt a legmesszebb menő előzékenységre, szakértő, solid kiszolgálatra, óriási választékra és a **lehető legjutányosabb árakra** találnak.

Magamat a jövőben is a n. é. közönség nagybecsű pártfogásába ajánlva

vagyok kész szolgálja

Löfkovits Arthur

órás és ékszerész.

392-15-7.

DEBRECEN.

Klimatikus
gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

Nyári üdülő.

IDÉNY:

Május-Október.

(Stájerország.)

Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutus baja (Asztma, Emphysem) az emésztési szervek sziv-izmok megbetegedésénél, idegbajoknál stb.

Gyógyeszközök: Inhalációs theringia, pneumatikus kamarák, hidegvizgyógyintézet, szénsavas fürdők, Fango-gyógymed stb. stb.

Gyógyforások: Konstantin-, Emma-forrás, Szent. János-kut, Remete-forrás.

■ Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimagrendeléseket elfogad a Fürdőigazgatóság. ■

Budapesten

Az egyetlen

Független

Ellenzéki

nagy napilap:

„AZ UJSÁG“

Előfizetési ára:

Egész évre: . . . . . 28 k.
Felévre: . . . . . 14 „
Negyedévre: . . . . . 7 „
Egy hónapra: . . . . . 2 k. 40 f.

Gyönyörű **ALBUM**-ajándék karácsonyra **AZ UJSÁG** minden előfizetőjének kivétel nélkül!

Megrendelési cím: **„AZ UJSÁG“** kiadóhivatala,
Budapest, VII., Kerepesi-ut 54.

Csak
Selle és Kary

FREDIN

legjobb
tisztító-szerét

vásároljuk minden finom lábelire.

Sárga és Fekete.

Kiváltképen ajánlatos,
Boxcalf, Oskaria, Chevreaux és Lakk-lábbelikre.

Bécs, XIII.

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil féle viasz-kenőcs keménypadló számára.

Keil-féle „Glasur“ fénymáz 90 fill.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.

Keil féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

KONTSEK GÉZA cégnél **DEBRECEN.**

== **Kitünő** ==
méz édes csemege
== **szőlőt** ==

ajánl 5 kg os kosarakban 1 frt. 10 kr. kilója 24 kr.

Paczelt János

mag és virág kereskedő

Debrecen.

A perselyek az Iparbank kiállításában láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékossgot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acéltól készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessek,

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is.

Tájékoztatásul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Összesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " "	3650.—	370.80	4020.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.